

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

हरेक शुक्रबार प्रकाशित हुने

‘सहिद साप्ताहिक’

नियमित पढौ र पढाऔ ।

email:

kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

वर्ष १२, अंक १०, पृष्ठ- ६ नै.सं. ११३५ तहिला गा. तृतीया, वि. सं. २०७२ जेठ २२ गते शुक्रबार JUNE 2015 मूल्य रु. ५।-

‘चार तल्लामाथिको घर भत्काउने उपकरण छैन’ कीर्तिपुरमा चारवटा जोखिमयुक्त घर भत्काइयो

बैशाख १२ र २९ गतेको भूकम्पबाट कीर्तिपुर क्षेत्रमा धेरै घर जोखिमपूर्ण बनाएको छ ।

त्यस्ता जोखिमपूर्ण घरहरू अहिलेसम्म कीर्तिपुर नपा वडा नं. ११ दिउखेल देवाली स्थानमा २ वटा र ट्याङ्गलाफाँटमा २ वटा गरी चार वटा घर नेपाली सेनाको टोलीले स्काभेटरद्वारा भत्काएको छ ।

भूकम्प प्रभावित उपत्यकामा मात्र १ हजार ७ सय ५२ वटा ४ तल्लाभन्दा माथिको घर भत्काउन बाँकी रहेको छ । त्यस्ता घर भत्काउन नेपाल सरकारसँग उपकरण नभएकोले विदेशी विशेषज्ञ टोली र उपकरण चाहिने भएको छ ।

सेनाका अनुसार उपत्यकामा गरिएको सर्वेक्षण अनुसार काठमाडौँमा १ हजार ४

९१, ललितपुरमा १ हजार ९ सय ९८ र भक्तपुरमा ६ सय ५ वटा जोखिमयुक्त घर भत्काई व्यवस्थापन गर्नुपर्ने सेनाका प्रवक्ता जगदिश चन्द्र पोखरेलले सहिदलाई बताउनुभयो ।

अन्य जोखिम घर भत्काउन ठुला क्रेन र स्काभेटर

वहाँका अनुसार नीजि घरहरू भत्काउँदा लाग्ने खर्च घरवाला वा सरकार कसले व्यहोर्ने भन्ने स्पष्ट पार्नुपर्ने, ठूला अग्ला घर विस्फोटक पदार्थ प्रयोग गर्ने हो भने कानूनमा संशोधन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

नेपालको कानूनले विस्फोटक पदार्थ प्रयोग गरी भत्काउन पाउने व्यवस्था गरेको छैन । विस्फोटक प्रदार्थ कहाँबाट ल्याउने, प्रयोग गर्ने, विशेषज्ञ कहाँबाट भिकाउने भन्ने निर्णय समेत सरकारले गर्नुपर्ने, भत्काउँदा वरपरका घरमा क्षति नपुऱ्याई सुरक्षा पनि हुनुपर्दछ भन्नुहुन्छ ।

नेपाली सेनाले कानूनले दिएअनुसार सक्रियपूर्वक भूकम्प प्रभावित जिल्लामा जोखिमयुक्त घरलाई निरन्तर भत्काई सेवा दिइरहेको प्रवक्ता पोखरेल भन्नुहुन्छ ।

नेमकिपाका स्वयंसेवक कीर्तिपुरमा

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका युवा र विद्यार्थीहरूको भूकम्प उद्धार स्वयंसेवकहरू कीर्तिपुरमा पनि जेठ १९ गते परिचालन भयो ।

युवा संघका प्रकाश श्रेष्ठ र विद्यार्थी संघका निरज लवजूको नेतृत्वमा कीर्तिपुर पाँगामा पुगेका स्वयंसेवकले धराप रहेका क्रमशः ५ पृष्ठमा

कीर्तिपुर नपामा सरकारको राहत बाँडे

भूकम्पबाट पूर्ण क्षति भएका पीडित परिवारलाई परिचयपत्रको साथै आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरी राहत नगद बाँड्ने काम सुरु भयो ।

काठमाडौँ जिल्लामा राहत नगद वितरण कार्य चोभार जलविनायकस्थित माथिल्लो

गुठबाट जिल्ला प्रशासन कार्यालयका प्रमुख एकनारायण अर्यालले शुभारम्भसँगै कीर्तिपुर नगरपालिकाको विभिन्न वडामा पनि वितरण कार्य सुरु भयो ।

बुधबारबाट कीर्तिपुर क्रमशः ५ पृष्ठमा

कीर्तिपुर नपा कार्यालय खोजीमा

बैशाख १२, १३ र त्यसपछि बैशाख २९ गते गएको भूकम्पले देवढोकास्थित कीर्तिपुर नपा कार्यालय चर्केर असुरक्षित भएपछि कीर्तिपुर नपा कार्यालय उपयुक्त स्थानको खोजीमा रहेको छ ।

राहत संकलन र वितरण गर्न कीर्तिपुर नपा वडा नं. १४ चोभारस्थित रेडियो मनिटरिङ टावरमा अस्थायी कार्यालय स्थापना गरेपनि कार्यालय संचालन गर्न कोठाको अभाव र ग्राहीको सेवालाई पायक नपर्ने नपा र सर्वदलीयको

संयुक्त बैठकले निर्णय गरेपछि अब नयाँ कार्यालयको लागि सबैलाई पाएकहुने स्थान खोज्ने भएका छन् । जेठ १८ गते अस्थायी कार्यालय चोभारमा बसेको बैठकले कीर्तिपुर नपा ३ स्थित कान्जि हाउसमा बस्ने नयाँ नगरपालिका

भवनको लागि नेपाल सरकारले हालै गरेको भवन निर्माण रोक्का बारे स्थानीय मन्त्रालयसँग थप प्रस्तावको लागि पत्राचार गर्ने र चालू आ.व.को योजना सम्भव भएसम्म सम्मौता गरी कार्यान्वयन गर्ने निर्णय समेत गरेको छ ।

नेपाल टेलिकम कीर्तिपुर शाखाको कार्य ढिला

- नितेश महर्जन

नेपाल टेलिकम कीर्तिपुर शाखाको कार्य ढिलाले गर्दा सेवाग्राही मारमा परेका छन् । भूकम्पबाट प्रभावित कीर्तिपुर क्षेत्रको पाँगा लगायतको गाउँसँमा टेलिफोन अवरुद्ध छन् । घर भत्केर र चर्केर बस्न अयोग्य घरको टेलिफोन ठाउँ सारी गर्न निवेदन परेको सात दिनभित्र सेवा पुऱ्याउने भनियतापनि महिना बितापनि सेवाबाट बञ्चित भएका छन् । घर भत्केर सहिद साप्ताहिक पत्रिकाको कार्यालय टेलिफोन ठाउँ सारी निवेदन

बैशाख २३ गते हालेको थियो । ठाउँ सारीको चिटसँगै ९८५१०३१३९८ गौतम तामाङको सम्पर्क नम्बरमा फोन गर्दा कहिले घन्टी जाँदा पनि उठाउँदैन भने कहिले अर्को व्यक्ति बोल्ने गरेको छ । पटकपटक सम्पर्क गर्दा नआउँदा कार्यालय पुगी शाखाका प्रमुख राजु थापा ९८५१२००४५६ गुनासो गरेपछि २ दिनपछि (जेठ १६ गते) बल्ल इष्टिमेट भयो । इष्टिमेट अनुसारको लागत तिर्न र बुझ्न ४३३०६६६को नम्बर ठम्याउँछ । त्यहाँ सम्पर्क गर्दा २ दिनसम्म इष्टिमेट नपुगेको बताउँछ

कार्यरत कर्मचारी । फेरि कार्यालय पुग्दा निवेदनसँगै प्वाइन्ट नभएको जवाफ दिन्छ । फेरि प्रमुखसँग गुनासो गर्दा बिल बहादुर श्रेष्ठ ९८५१०३०५०५ को नम्बरमा सम्पर्क गर्न भन्नुहुन्छ । तर त्यो फोन नं. मा ४ दिन फोन लगातार फोन गर्दापनि कहिले इंगेज हुन्छ भने कहिले फोन नै उठाउँदैन । एउटा पत्रिकाको कार्यालयको हो ठाउँ सारी गर्न अलि संवेदनशील हुन आग्रह गर्दापनि महिना दिनसम्म पनि सेवाबाट बञ्चित हुनुपर्दछ भने सर्वसाधारणले कति समस्या भेलेका होलान् ।

के निवेदन हालेको भर्मा तत्काल सेवा दिन सक्दैन, पटकपटक ताकेता गर्दा पनि ढिला किन ? कीर्तिपुर पाँगा क्षेत्रका धेरैले नेपाल टेलिकमकै ADSL सेवा सुविधा लिएका छन् । तिनीहरूको पीडा फोन पनि नचल्ने, नेट पनि चलाउन नपाउने पैसा भने तिरिराख्नु पर्ने । कीर्तिपुर शाखाको टेलिकमको ग्राहकलाई परेको समस्याको सुनुवाई क्षेत्रीयले गर्ने कि केन्द्रले तत्काल ग्राहकको सेवालाई ध्यान दिन जरुरी छ नत्र त्यसबाट सुझना हुने अप्रिय घटना निम्तिन सक्नेबाट सजग हुन आग्रह गर्दछु ।

एसएलसी नतिजा असारको दोस्रो हप्ता

२०७१ साल चैत्र महिनामा संचालित प्रवेशिका परीक्षा (SLC) को नतिजा २०७२ असारको दोस्रो साता प्रकाशित हुने भएको छ ।

परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयका विष्णु प्रसाद द्वारेले बिहीबार संचार माध्यमलाई जानकारी दिई परीक्षाका उत्तरपुस्तिका कापीहरू सम्पूर्ण रूपले जाँच गरिसकेको र कम्प्युटरको काम भैरहेको

बताउनुभयो । यस वर्ष देश भरका ५ लाख ७४ हजार ६८५ जनाले परीक्षा दिएका थिए । आगामी वर्षदेखि प्रवेशिका परीक्षाको नतिजा ग्रेडिङ प्रणालीमा प्रकाशित हुनेछ । सो प्रणाली ‘ए’ देखि ‘ई’ सम्म ग्रेडिङ हुनेछ भने विद्यार्थीहरूको परीक्षाको मूल्याङ्कन सोही ग्रेडिङ अनुसार गरिनेछ । कोही विद्यार्थी अनुत्तीर्ण हुने छैन ।

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन
वि.सं. २००६ माघ

हिराकाजी महर्जन
वि.सं. २०१७ माघ

राजमान माली
वि.सं. २०२५ मंसिर

राजेन्द्र महर्जन
वि.सं. २०३० चैत

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १२, अंक १०, २०७२ जेठ २२ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेक्सटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लब - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

भूकम्प पनि भागबन्दामा

देशमा राष्ट्रिय विपत्तिले जनजीवन अस्तव्यस्त बनिरहेको समयमा भूकम्पको निहुँमा राष्ट्रिय सरकार भन्दै भूकम्पमाथि भागबन्डाको चलखेल सुरु भएको छ । नेपाली काँग्रेस र एमालेको एकलो संयुक्त सरकारलाई ढाल्न प्रमुख प्रतिपक्षको बेञ्चमा रहेको एनेकपा माओवादीले भूकम्पको निहुँमा भूकम्पमाथि भागबन्डा गर्न खोजेको स्पष्ट छ ।

प्रचण्ड निवासमा प्रचण्ड, भट्टराई र एमालेका माधव नेपालबीच गोप्य मन्त्र तयार गरी ओलीलाई प्रम बनाउने राजी भएको समाचार बाहिर आएको छ ।

भूकम्पको विपत्तिमा नेपाली काँग्रेसलाई तुरुन्तै फाल्दा आफू (एमाले, एमाओवादी) लाई अपजस आउला भनेर फास्ट ट्र्याकमा संविधान जारी गर्न लगाई सुशिल कोइरालालाई प्रमबाट भाग्ने अनि ओली प्रम हुने र त्यसपछिको एकवर्षमा एमाओवादीले सत्ता सम्हाल्ने ।

यस्तो चक्रव्यूहलाई सफल पार्न सुशिल बा'को नेतृत्वमा राष्ट्रिय सरकार गठन गर्ने प्रपञ्च बुन्दै सत्तामा रहेर भूकम्पको भागबन्दा भन्दा केही फरक नहुने राजनीतिक वृत्तमा चर्चा चलेको छ ।

भूकम्पबाट प्रभावित जिल्लामा स्वयंसेवक खताई पुनःस्थापना र पुनःनिर्माण भनेपनि शासक दलहरूले वास्तविक पीडितसम्म राहत नपुगेको गुनासो छ भने राहतको लागि आएका सामग्रीहरू विमानस्थल भण्डारमा यत्रतत्र कुहिएर बिग्रेका अवस्था पनि छ ।

देशमा संविधान छैन, स्थानीय निकाय छैन पुरानै रोग संविधान बनाउन सहमति, सहमतिको लागि संविधानसभा बैठक नै स्थगितको सहमति, छलफलको लागि सहमति, आदि इत्यादिले नेपाली जनतालाई गुमराह राख्न फेरि खोज्दै छन् ।

यो देश २, ३ र ४ पार्टीको मनोमानी होइन भनेर आवाज उठी रहेको र चार शासक दलले भूकम्प पीडितलाई मलम लगाउन नसकेको अवस्थामा जनता आफै आत्मनिर्भर हुनु जरुरी छ, देश बनाउने इच्छा शक्ति वृद्धि गर्नु जरुरी छ ।

संसदमा विशेष आर्थिक क्षेत्रको नाउँमा अर्को राष्ट्रघाती विधेयक दर्ता

विवेक

यतिखेर सबै राजनैतिक दल, सामाजिक संघसंस्थालगायत सबैको ध्यान भूकम्प पीडित जनताको उद्धार र राहत वितरणमा केन्द्रित छ । धेरै पीडितहरूको अहिलेसम्म पनि गास र वासको कुनै ठेगान छैन । दैनिकजसो चलेको हावा-हुरी र वर्षाले त भन्नु पीडितहरूको मनमा नूनचुक छर्कि दिएको छ । विभिन्न देशबाट आएका कतिपय संघसंस्थाहरूले आ-आफ्नो उद्देश्यअनुरूप राहत वितरण गर्दैछन् । ठाउँ-ठाउँमा राहत वितरणमा भएको पक्षपातको विरोध पनि हुन थालेको छ । कतिले राहत वितरण गरेको प्रचारबाजी गरेर फोटो खिच्ने काममै आफूलाई सीमित गरेको पनि पाइएको छ ।

केही दिनअघि अस्थायी बसोबासको लागि सरकारले प्रत्येक पीडित परिवारलाई तत्काल राहतस्वरूप रु. १५,०००/- दिने निर्णय गऱ्यो । भूकम्प गएको एक महिना बित्न लाग्दासमेत सरकारले घोषणा गरेको त्यो रकम पीडितको हातमा पुगेको छैन ।

देश अकल्पनीय संकटमा फसेको छ र जनता अभूतपूर्व पीडामा डुब्दैछन् । यस्तो बेला सरकार भने देश र जनतामा दीर्घकालीन असर पर्ने राष्ट्रघाती विधेयक संसदबाट प्रस्तुत गर्दैछ र त्यसलाई पारित गर्नमा जोड दिँदैछ । उद्योगमन्त्री महेश बस्नेतले व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गरेको 'विशेष आर्थिक क्षेत्रको स्थापना, सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न बनेको विधेयक' औद्योगिकीकरणको नाउँमा प्रस्तावित राष्ट्रविरोधी विधेयक हो । सबै सभासदहरू भूकम्प पीडितको उद्धारमा खटिरहेका बखत व्यवस्थापिका-संसदमा देश र जनताको दीर्घकालीन हितमा प्रत्यक्ष असर पर्ने विधेयक प्रस्तुत गर्नु गम्भीर विषय हो । मुलुकलाई औद्योगिकीकरण गर्ने उद्देश्य बोकेको भनिए पनि विधेयकमा प्रस्तावित प्रावधानहरूले उक्त विधेयक पारित भएमा नेपालमा विदेशी एकाधिकार पूँजीपतिहरूको हैकम चल्ने निश्चित देखिन्छ ।

विधेयकमा विशेष आर्थिक क्षेत्रको स्थापना सरकार र निजी क्षेत्रको संयुक्त लगानी वा निजी क्षेत्रले मात्रै पनि स्थापना गर्नसक्ने उल्लेख छ । निजी क्षेत्रले विदेशी निजी कम्पनीहरू समेतलाई बुझाउँछ । विशेष आर्थिक क्षेत्र कति वर्षको लागि हो र कति सीमासम्म जग्गा त्यस क्षेत्रको लागि उपलब्ध गराउने हो विधेयक मौन छ । त्यस क्षेत्रमा उत्पादन हुने सबै वस्तु वा सेवाहरू विदेश निर्यात गर्ने नै विधेयकको मुख्य उद्देश्य हो । विशेष आर्थिक क्षेत्रबाट उत्पादन हुने सम्पूर्ण वस्तु वा सेवा निर्यात गर्नुपर्नेछ । (दफा १३)

कुनै पनि उद्योगले आन्तरिक आवश्यकतालाई पहिलो प्राथमिकता दिनुपर्दछ । सरकारको ध्यान जनताको आवश्यकता पूरा गर्नमै केन्द्रित हुनुपर्दछ । तर त्यसको विपरीत विशेष आर्थिक क्षेत्रसम्बन्धी विधेयक विदेशीको

आवश्यकता पूरा गर्नमै केन्द्रित देखिन्छ । विशेष आर्थिक क्षेत्रमा उत्पादन हुने कुनै वस्तु वा सेवा विदेश निर्यात गर्न अनिवार्य गरिएको छ । नेपाली भूमिमा उत्पादन हुने कुनै वस्तु वा सेवा नेपालीहरूको लागि नहुने हो भने त्यसले नेपाल र नेपाली जनताको लागि के फाइदा गर्छ ? देशलाई औद्योगिकीकरण गरेर विकास गर्ने हो भने सबभन्दा पहिले नेपाली जनताको आवश्यकता पूरा गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ । विदेशी पूँजी, विदेशी कच्चा सामान र विदेशीकै लागि सबै वस्तु वा सेवा उत्पादन गर्ने हो भने नेपालमा उद्योग स्थापना गर्नुको अर्थ के ? नेपालमा स्थापना गरेका उद्योगहरूले नेपालीहरूलाई न आर्थिक फाइदा पुऱ्याउनेछ न कुनै वस्तुको प्रयोग गर्न पाउनेछ, केवल नेपालीहरूले प्रदूषित हावा पाउनेछन् ।

अझ विदेशी लगानीकर्ताहरूलाई कतिसम्म सुविधा दिने गरेको छ भने कुनै लगानीकर्ता आफ्नो लगानी रहेसम्म व्यवसायिक भिसामा नेपालमा बस्न पाउनेछ । 'एक करोड अमेरिकी डलर वा सो

सहको विदेशी पूँजी लगानी गर्ने लगानीकर्तालाई निजमा आश्रित परिवारलाई समेत लगानी कायमरहेसम्म आवासीय भिसा दिने व्यवस्था गरेको छ (दफा ३५ उपदफा २) । त्यसरी आवासीय भिसा प्राप्त व्यक्ति लामो समयसम्म नेपालमा बस्न पाउनेछ । एक पटक उद्योग खोल्न दिँदा ३० वर्षसम्मको लागि अनुमति दिनसक्नेछ । त्यो प्रावधानअनुसार विशेष आर्थिक क्षेत्रमा लगानी गर्ने कुनै विदेशी लगानीकर्ता ३० वर्षसम्म नेपालमा आवासीय भिसामा बस्न सक्ने भयो । एक करोड डलर भनेको त्यति ठूलो लगानी पनि होइन । नेपालमा व्यापारिक उद्देश्यले उद्योगहरू स्थापना गर्नेहरू लामो समयसम्म नेपालमा बस्न पाउनेछन् । तर त्यो नेपाली जनताको लागि होइन विदेशी निजी कम्पनीकै मात्र हितमा हुनेछ । जुनसुकै उद्देश्यले विधेयक पेश भएको भए पनि सार भने विदेशीलाई नेपालमा स्थायी बसोबास गर्न सहजता प्रदान गर्नु नै हुनेछ ।

भूकम्पबाट जनधन क्षति भएकालाई अविलम्ब उद्धार, राहत र पुनःस्थापना गर्नु सरकारको प्राथमिक कर्तव्य हो । नेपालमा वैशाख १२ गते गएको भूकम्पबाट धेरै जनधनको क्षति भयो । सरकारले क्षतिको आँकलन गरी १४ जिल्लालाई सङ्कटग्रस्त घोषणा गर्‍यो तर उद्धार र राहत कार्यमा तदारुकता देखाउन सकेन । पीडितहरूको पुनःस्थापना त अझै टाढाको विषय बन्दैछ । सरकारसँग विपद् व्यवस्थापन गर्ने तयारी नै नभएको केही हदसम्म सत्य हो तर सरकारका नेता र मन्त्रीहरू सरकारी संयन्त्र र मित्र देशहरूको उद्धार टोलीलाई चुनावी प्रचार शैलीमा आ-आफ्नो नेतृत्वमा जनतामा पुऱ्याएको देखाउन चाहे । सरकारी राहत र पुनःस्थापनाको

कार्यलाई सरकारका नेता र मन्त्रीहरूले आ-आफ्नो समर्थकलाई प्राथमिकता दिएर वितरण गरे । स्थानीय निकायमा जनताका प्रतिनिधि नभएको अवस्थालाई दुरुपयोग गर्दै सरकारमा गएका पार्टीहरूले भूकम्प पीडितको हातमा दिनुपर्ने पाल आफ्ना स्थानीय कार्यकर्ताको हातमा एक सय र दुई सय पठाउन लगाए ।

भक्तपुरको चाँगुनारायण नगरपालिकामा नेकाका क्षेत्रीय सभापति कृष्णलाल भडेल र एमालेका पूर्वगाविस अध्यक्ष मोहनवीर श्रेष्ठको नाममा वैशाख १६ गते नै दुईसय थान पाल पठाइयो । एक दिनअघि वैशाख १५ गते चाँगु नगरपालिकाबाट मोहनवीर श्रेष्ठले १३८ पाल बुझिलिएका थिए । वैशाख १६ गते नै चाँगु नगरपालिकाबाट दुवाकोटका नरेश खड्काले २०० पाल र भौखेलका दिपेश न्यौपाने र धर्मेन्द्र थापाले २०० पाल बुझिलिएका थिए । ती व्यक्तिहरूले लगेको पाल कुन कुन पीडितले पाए हालसम्म नामनामेसी सार्वजनिक भएको छैन ।

सूर्य विनायक नगरपालिकाबाट कटुञ्जेमा ४२७ पाल, सिपाडोलमा ३१५ पाल, नखेलमा ३६३ पाल र चित्तपोलमा ४४० पाल गएको तथ्याङ्क प्रकाशित भयो तर ती पालहरू कुन कुन भूकम्प पीडितले पाए नामनामेसी सार्वजनिक भएको छैन ।

अनन्तलिङ्गे श्वर नगरपालिकामा १८४७ पाल गएको अभिलेख छ । केही वडा नागरिक मञ्चले पाल पाउनेहरूको नाम अभिलेख राखेका छन् तर सम्पूर्ण पाल पाउनेहरूको नाम अर्भ सार्वजनिक भएको छैन ।

महामञ्जुश्री-नगरकोट नगरपालिकाका लागि ३४४१ पाल गएको अभिलेख छ तर कुन कुन पीडितले ती पाल प्राप्त गरे नामनामेसी सार्वजनिक भएको छैन ।

मध्यपुर थिमी नगरपालिकाको लागि १९९६ थान पाल गएको छ तर ती पालहरू कुन कुन पीडितले पाए नामनामेसी सार्वजनिक भएको छैन ।

भक्तपुर नगरपालिकाको लागि २३५२ थान पाल गएको अभिलेख छ ।

देशभरिकै नगरपालिका र गाविसहरूले आफूले वितरण गरेको राहत र पाल प्राप्त गर्ने भूकम्प पीडितहरूको नाम सार्वजनिक गर्नु आवश्यक छ । गैरसरकारी संस्थाहरूले पनि आफूलाई प्राप्त पाल कुन कुन ठाउँमा वितरण भयो नामनामेसी सार्वजनिक गर्नु आवश्यक छ ।

पीडितले राहत प्राप्त गरे नगरेको अनुगमन १४ वटै सङ्कटग्रस्त जिल्लामा संसदीय टोलीले गरेका छन् । अनुगमन टोलीको प्रतिवेदनअनुसार सङ्कटग्रस्त १४ वटै जिल्लाको राहत नपुगेको गाउँमा पाँच दिनभित्र पुऱ्याउन सभामुख सुभास नेम्बाङ्गको अध्यक्षतामा बसेको विपद्

व्यवस्थापन, अनुगमन तथा निर्देशन विशेष समिति, २०७२ ले जेठ १० गते सरकारलाई निर्देशन दिएको छ ।

पर्याप्त राहत नपुगेको भक्तपुर जिल्लाको महामञ्जुश्री-नगरकोट नगरपालिकामा न्हेम्हाफुकी टोल, खड्का टोल, बनमाला टोल, साखर्मी टोल, बाला टोल, राउत टोल, सुडालको दुलाल टोल, वरिपरिका डाँडाका बस्ती, बागेश्वरीको नायजू टोल, काफ्ले टोल, फैजू टोल, धाजू टोल, खरिपाटी, नगरकोटको मोक्तान टोल, वाइबा टोल, बास्तोला टोल, गड्गडे आदि ठाउँ हुन् ।

सूर्य विनायक नगरपालिकाको चित्तपोल, काँक्राबारी, लपटान टोल, बिबिचा, खुलीमुली टोल, ठूलो गाउँ तामाङ बस्ती, कटुञ्जे, नड्खेलमा पनि पीडितलाई पर्याप्त राहत पुगेको छैन ।

अनन्तलिङ्गे श्वर नगरपालिकाको चित्रपुर, पकानडोल, शिकारीटार, कार्की टोल, धन्सारमा पनि पर्याप्त राहत पुगेको छैन ।

चाँगुनारायण नगरपालिकाको छालिङ्गमा गुडी टोल, दधेपुथे टोल, गैडा टोल, थापा टोल, भण्डारी टोल, मिजार टोल, चाँगुमा मन्दिर वरिपरिको बस्ती, पोखरेल टोल, मिजार बस्ती, ताहापा टोल, छायाबस्ती, भौखेलमा दाहाल टोल, लाकिला टोल, कोल्पाकोट, आंगजा र हंजु टोल, मुगुथली, दुवाकोटको सरस्वती खेल, मध्यपुर थिमी नगरपालिकाको निकोसेरा, पोब, गाः टोल, तीगनी, भक्तपुर नगरपालिकाको तौलाछें, त्वचा, वाचुटोल, चोर्चा, गोल्मढी, याता, चोछें, व्यासी, लाकुलाछें, लिङ्गे उभ्याउने टोल, तँःचा १४, तेखापुखु, भार्वाचोमा पनि पर्याप्त राहत पुगेको छैन ।

भूकम्प पीडितको उद्धार, राहत र पुनःस्थापनाबारे सरकारले धेरै छलफल गर्‍यो । राहतको योजना पनि सार्वजनिक गर्‍यो तर कार्यान्वयन भएन । सरकारको निर्णय कार्यान्वयन नहुँदा संसदले २७ बुँदे संकल्प प्रस्ताव पारित गरी अनुगमन तथा निर्देशन समिति गठन गर्‍यो तर संसदको अनुगमन दूधको साक्षी बिरालो हुने र निर्देशन कार्यान्वयन नहुने अवस्था देखिँदै छ ।

भूकमपलगत्तै उद्धार र राहतको काम जिल्ला प्रशासनको नेतृत्वमा सेना र प्रहरीमार्फत सञ्चालन भयो । तर प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरू स्थलगत निरीक्षण नगर्ने र कुर्सीमा बसेर राहत वितरणमा तोक लगाउने हुँदा ढिलासुस्ती र पक्षपात भयो । राहत र पुनःस्थापनाको काम वडामार्फत सम्बन्धित पीडितको हातसम्म पुग्नु आवश्यक छ । भूकम्प पीडितलाई राहत वितरणको काममै ढिलासुस्ती पक्षपात, नातावाद, दलीय कार्यकर्तालाई बढी दिने सरकार र सरकारका पार्टीहरूबाट पुनःस्थापनाको काम पनि राम्रोसँग हुनेमा विश्वास गर्ने ठाउँ छैन । २०७२ जेठ ११

भूकम्पीय क्षतिको पुनःस्थापनाबारे सरकारलाई दिनुपर्ने निर्देशन

- प्रज्ज्वल

ब्रिटिसहरू इष्ट इण्डिया कम्पनीमार्फत भारतमा पसेका थिए । तिनीहरूले भारतीय जनतालाई दुईसय वर्षभन्दा लामो समयसम्म शोषण र शासन गरे । भारतीय जनताले तिनीहरूबाट स्वतन्त्रता हासिल गर्न लामो समयसम्म लड्नु पर्‍यो । धेरै भारतीयहरूले आफ्नो मातृभूमि स्वतन्त्र बनाउन ज्यानको आहुति दिए, आजीवन कारावास भोगे । व्यापार गर्न भारत पसेका ब्रिटिसहरू नै लामो समयसम्म भारतको वास्तविक शासक बने । के नेपालले २१ औं शताब्दीमा समेत त्यही नियति भोग्न चाहेको हो ?

समय निकै अगाडि बढिसकेको छ । साम्राज्यवादीहरू विभिन्न देशहरूमा आर्थिक लगानी गर्ने वातावरण निर्माण गरेर त्यहाँको अर्थतन्त्र कब्जा गर्ने गर्दछन् । नेपालमा पनि विभिन्न रूपमा साम्राज्यवादीहरू लगानीको माध्यमबाट पस्दैछन् । २०६९ सालमा शासक दलहरूले लगानी बोर्ड विधेयक पारित गरे । त्यो विधेयक देश र जनताको हितमा छैन भनेर नेपाल मजदुर किसान पार्टीले निरन्तर विरोध गर्‍यो । करिब तीन वर्षको अवधिमा साम्राज्यवादीहरूले देशका ठूलठूला जलस्रोत, शिक्षा, स्वास्थ्य र निर्माण क्षेत्रमा आफ्नो लगानी सुरक्षित गरेको स्पष्ट भइसकेका छन् । संसदमा लगानी बोर्ड विधेयकको

समर्थन गर्ने पार्टीहरू अहिले राष्ट्रघाती सावित हुँदैछन् । त्यही विधेयककै माध्यमबाट सरकारले माथिल्लो कर्णाली, अरूण तेस्रो जलस्रोत विदेशी निजी कम्पनीलाई सुम्पेको हो । ती सम्झौताहरूपछि देशको जलसम्पदामा नेपाली जनताको अधिकार लामो समयसम्मको लागि गुमेको छ ।

नेका-एमाले सरकारले आज नयाँ ढङ्गले नेपालको अर्थतन्त्र विदेशीलाई सुम्पिँदै छ । देशको विकासको लागि उद्योगधन्धाहरूको विकास आवश्यक छ । औद्योगिकीकरणले नै देशको अर्थतन्त्रलाई मजबुत बनाउँछ । तर विशेष आर्थिक क्षेत्रसम्बन्धी विधेयकले अर्थतन्त्रलाई बलियो होइन ध्वस्त बनाउने सम्भावना छ । त्यस क्षेत्रमा स्थापना हुने उद्योगहरूलाई 'विशेष व्यवहार गरिने' अर्थात् कर मुक्त क्षेत्रको रूपमा लिने व्यवस्था विधेयकमा छ । साथै त्यहाँ स्थापना हुने उद्योगहरू राष्ट्रियकरण नगरिने सुनिश्चितता लगानीकर्तालाई दिइएको छ ।

उद्योगधन्धाहरू सञ्चालन गर्दा ऐनबमोजिम कर, भन्सार वा स्थानीय शुल्क तथा आयकर, स्थानीय कर विभिन्न रूपमा राजश्व तिर्नुपर्दछ । देशको विकास त्यहाँ उठ्ने राजस्वमा भरपर्दछ । औद्योगिकीकरणले देशको राजस्वमा उल्लेख्य वृद्धि

गर्दछ । तर विशेष आर्थिक क्षेत्रमा स्थापना हुने उद्योगहरूले जग्गा वा भवनको निश्चित अवधिसम्म बहाल तिर्न नपर्ने आयकरमा छुट पाउने, लाभान्शमा आयकर नलाग्ने, मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने, भन्सार तिर्न नपर्ने र कुनै पनि किसिमको स्थानीय करसमेत तिर्न नपर्ने व्यवस्था विधेयकमा छ ।

नेपाल सरकारले कुनै कर नलिने, भवन जग्गाको बहालसमेत तिर्न नपर्ने गरी विशेष आर्थिक क्षेत्र निर्माण गरेर नेपाललाई औद्योगिक राष्ट्र बनाउन खोजेको हो या औद्योगिकीकरणको नाउँमा विदेशीहरूलाई देशको सम्पत्ति सुम्पन्न खोजेको हो ? गम्भीर प्रश्न उठेको छ । सभासदहरू भूकम्प पीडितहरूको सेवामा खटिरहेको बखत नेपाल र नेपाली जनताको हितमा दीर्घकालीन असर पर्ने गरी प्रस्तुत उक्त विधेयकको देशभक्त सभासद, बुद्धिजीवीहरू र सबै सर्वसाधारण जनताले विरोध गर्नुपर्दछ र उक्त विधेयक फिर्ता गर्ने जोड गर्नुपर्छ ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका सांसद एवं अनुगमन एवं निर्देशन समितिका सदस्य प्रेम सुवालले जेठ १० गते समितिको बैठकमा पेश गरेको सरकारलाई दिनुपर्ने निर्देशनमा उल्लेख गर्नुपर्ने बुँदाहरू यसप्रकार छन्:

- १) एउटै घरमा रहेका अलग-अलग परिवारलाई सोहीबमोजिम राहत उपलब्ध गराउने र पुनः स्थापनाको लागि सहयोग र सहूलियत दिने ।
- २) भूकम्पबाट घर भत्किएका र बसोबासको विकल्प नभएका पीडितहरूलाई प्राथमिकतामा राखेर उपयुक्त ठाउँमा सरकार स्वयंमूले घर बनाइदिने ।
- ३) गुठी जग्गा कमाउने किसान र मोहीको रूपमा जग्गा कमाउने किसानलाई सोही जग्गा धितो राखी कर्जा लिन पाउने र सोही जग्गामा घर बनाउन पाउने व्यवस्था गर्ने ।
- ४) भूकम्प पीडितको नाममा सार्वजनिक जग्गा र खुला ठाउँ ओगट्ने सम्भावना भएको हुँदा यस्तो अराजक काम रोक्नुपर्ने,
५. भूकम्पबाट कमजोर भएका घरलाई समेत बलियो बनाउन (Retrofitting) को लागि आवश्यक कर्जा दिने ।
- ६) जनताका घरहरू, सरकारी भवनहरू र स्मारकहरूको बलियोपना अध्ययन गर्न विज्ञहरूको टोली बनाई प्रत्येक वर्ष निरीक्षण गराउने र कमजोर भए समयमै मर्मत सम्भारको व्यवस्था गर्ने-गराउने ।
- ७) भूकम्पबाट भत्किएका घर,

- भवन र धराप घरहरू पन्छाउन पीडित जनतालाई सरकारले डोजर, लोडर, ट्रिपरको व्यवस्था गरिदिने ।
- ८) भूकम्प पीडितलाई राहत वितरण र पुनःस्थापनाको नाममा नेता, मन्त्री र प्रशासकले निर्वाचन प्रचारको शैलीमा पोका बाँड्ने, पैसा बाँड्ने तथा अस्थायी शिविर घर, टहरा बनाइदिने कामलाई रोक्नुपर्ने तथा राहत वितरण र पुनः स्थापनाको काम सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन भएर नगरपालिका र गाविसमार्फत वडासम्म पुर्‍याउने व्यवस्था गर्ने, नेता र मन्त्रीलाई नीति बनाउनेमा केन्द्रित गर्ने ।
  - ९) सरकारबाट गएको राहत, पाल र खाद्यान्न स्थानीय निकायमार्फत सरकारमा बसेका स्थानीय नेताहरूले लिएर आ-आफ्नो पार्टीको नाममा वितरण भएको हुँदा त्यस्तो काम रोकेर स्थानीय निकायमार्फत वडासम्मका पीडितलाई राहत पुर्‍याउने व्यवस्था गर्ने ।
  - १०) हालसम्म भूकम्प पीडितहरूलाई सरकार र संघ-संस्थाबाट वितरण भएका राहत र पाल, टहराको सूची सम्बन्धित जिल्ला प्रशासनले संकलन गरी सार्वजनिक गर्ने ।
  - ११) भूकम्पीय क्षति न्यूनीकरण गर्ने

- उपाय अवलम्बन गरी गराई मात्र घर-भवन बनाउन दिने, यसको लागि आवश्यक जनशक्ति तयार गर्न व्यापक तालिम दिने ।
- १२) विज्ञबाट खाद्य परीक्षण गराएरमात्र पीडितसम्म वितरण गर्ने, गराउने ।
  - १३) सरकारी टोली बनाई दैनिक बजार अनुगमन गर्ने र कालोबजारीलाई तत्काल कारवाही गर्ने ।
  - १४) शिविरमा बसेका सुत्केरी, बालबालिका र ज्येष्ठ नागरिकको सुविधा र सुरक्षाको बन्दोबस्त गर्ने ।
  - १५) सम्पूर्ण नेपाली युवालाई भूकम्प पीडितको राहत र पुनः स्थापना कार्यमा लाग्न आह्वान गर्ने ।
  - १६) सरकारलाई संकल्प प्रस्ताव कार्यान्वयनमा केन्द्रित बनाउने ।
  - १७) समितिको अनुगमन कार्यलाई चालू राख्ने ।
  - १८) विद्यालय र कलेज सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था गर्ने ।
  - १९) काठमाडौँ उपत्यकाका पुराना सहरको मौलिक परिचय संरक्षण हुने गरी आवश्यक सुविधासहित पुनःनिर्माण गर्ने ।
  - २०) चाँगुनारायण मन्दिर भएको डाँडा पहिरो जाने गरी इकुबू, दिहीटोल, ब्यासी टोलमा बालुवा निकाल्ने काम भएको अविलम्ब रोक्ने ।

उपत्यकाका अधिकांश भू-भाग ठूला संरचना बनाउन असुरक्षित कुन ठाउँको संरचना कस्तो छ ?

काठमाडौँ । काठमाडौँ उपत्यकाको अधिकांश सहरी भाग ठूला संरचना बनाउन अयोग्य रहेको सरकारकै एक अनुसन्धानले देखाएको छ । १७ वर्षअघि गरिएको उक्त अध्ययनलाई सरकारले बेवास्ता गरी जथाभावी सहरीकरण, अव्यवस्थित बसोवास र संरचना निर्माणको अनुमति दिएको समेत पाइएको छ ।

खानी तथा भूगर्भ विभागले जर्मनीको फेडेरल इन्स्टिट्युट फर जियोसाइन्सेस एन्ड नेचुरल रिसोर्सेस, हानओभरको सहयोगमा गरेको अनुसन्धानका आधारमा इन्जिनियरिङ्ग तथा इन्भारोमेन्टल जियोलोजिकल म्याप अफ द काठमाडौँ भ्याली, १९९८ प्रकाशित गरेको थियो । नेपाली र विदेशी गरी १५ जना विज्ञहरू अनुसन्धानमा संलग्न थिए ।

अध्ययनका क्रममा विभिन्न क्षेत्रको माटो परीक्षण, खनिज, जलस्रोत, नदीनालाको बहाव क्षेत्र, भूउपयोगको इतिहासलगायत आधारलाई समेत केलाइएको थियो । कुन क्षेत्रमा कस्तो माटो, खनिज र जलस्रोतको अवस्था छ, त्यसको चरित्र र संरचना कस्तो हुन्छ, अनि त्यस ठाउँमा के कस्ता भवन संरचना बनाउन मिल्छ वा मिल्दैन भनेर

स्पष्ट किटान गरिएको छ । साथै, समयक्रममा यस्ता अनुसन्धानका नतिजा फरक पनि पर्न सक्ने भन्दै अद्यावधिक गर्नुपर्ने सुझाव नक्सामै उल्लेख गरिएको छ । यो नक्सा क्षेत्रीय योजना तर्जुमाका लागि सहयोगी हुने भए पनि कुनै घर विशेषमा भने अलग्गै अनुसन्धान गर्नुपर्ने भन्दै नक्सामै स्पष्ट पारिएको छ । ठाउँका नामहरू नक्सा र विज्ञहरूसँगको छलफलपछि आउटलाइन डेस्कले थपेको छ ।

कालीमाटी फर्मेशन
यसमा हेर्दा कालो माटो हुन्छ । अलिअलि सिल्ट मिसिएको छ । यसमा काठ, फार, पात, पतिंगर, जीवजन्तुका अंगजस्ता जैविक तत्वहरू बढी छन् । मसिनो बालुवाका पत्रहरू पनि छन् । भार वहन क्षमता न्यूनदेखि मध्यम खालको छ । कालो माटोको पत्र बाक्लो हुँदा वहन क्षमता न्यून हुन्छ भने खस्रो बालुवालगायत ढुंगाको पत्र भएको स्थानमा मध्यम खालको वहन क्षमता हुन्छ । यसमा तरलीकृत हुने जोखिम त कम हुन्छ तर जहाँ कालोमाटोको मोटो पत्र हुन्छ, त्यो ठाउँमा घर धसिने सम्भावना बढी हुन्छ । थानकोटदेखि, बलम्बु, सतुंगल, कीर्तिपुरको पाँगा (

बाघभैरव मन्दिर रहेको थुम्को डाँडो र वरिपरिको क्षेत्रबाहेक) कलंकी, कालीमाटी, बाफल, ताहाचल, डल्लु, शोभाभगवती, चमती, बालाजु, माछापुखरी, गोंगबु, सोह्रखुट्टे, सोल्टीमोड र चोभारको सिमेन्ट कारखाना यसमा पर्छन् । यसैगरी विष्णुदेवी, बल्खु, सानेपा, धोबीघाट, पाटन, सातदोबाटो, ठैब, हरिसिद्धि, बाडेगाउँ, सानागाउँ, लुभु, इकुडोल, चित्रपुर लगायत हनुमन्ते खोलाको दायाँबायाँ, बागमतीनदीको दुवैतर्फको फराकिलो भूभाग, विष्णुमती नदीको दुवैतर्फ, खासगरी यसको पश्चिमपट्टिको ठूलो भाग, मनोहरा नदीको दायाँबायाँको फराकिलो भाग पनि कालीमाटी फर्मेशनमा पर्छन् ।

जडीबुटी, भक्तपुरको मुख्य सहर, ठिमी, बोडेगाउँ, सूर्यविनायक, जगाती, हनुमन्ते खोला, खस्याङ्ग खुसुङ्ग खोलाचाखु खोला, सिपाडोल खोला र तब्ब्याखुसी खोला वरपरका क्षेत्र, पलाँसे, नलिन्चो कलगायत अरनिको राजमार्गका दुवैतर्फको फराकिला सम्म क्षेत्र र खोंचहरू यसमा पर्छन् । भार वहन क्षमताका दृष्टिले यी सबैभन्दा जोखिमका क्षेत्र हुन् ।

टोखा फर्मेशन

यसमा कालो खैरो माटो, बालुवा, ग्राभेल लगायत मिसिएको छ । कुनै ठाउँमा भार वहन क्षमता बढी र कुनै ठाउँमा कम छ । जुन ठाउँमा ग्राभेल र बालुवाको मात्रा बढी छ, त्यहाँ भार वहन क्षमता बढी हुन्छ । माटोको मात्रा बढी हुँदा भार वहन क्षमता कम हुन्छ । बालुवा र ग्राभेलका कारण यसमा तरलीकरणको सम्भावना मध्यम खालको हुन्छ । मसिनो बालुवा (फाइन स्यान्ड) को मात्रा बढी हुँदा भने तरलीकृत हुने सम्भावना बढी हुन्छ । धर्मस्थली, बुढानीलकण्ठ, टोखा, मनमैजुका केही ठाउँमा यस्तो भौगर्भिक संरचना छ ।

गोकर्ण फर्मेशन
यसमा सिल्टी बालुवा र माटोका पत्रहरू छन् । सिल्टी भन्नाले फाइन स्यान्ड भन्दा पनि मसिनो अर्थात् माटो र फाइन स्यान्डको बीचको अवस्थालाई जनाउँछ । यसमा भार वहन क्षमता मध्यमदेखि उच्चसम्म हुन्छ । तरलीकृत हुने सम्भावना न्यूनदेखि मध्यम तहको हुन्छ । टोखा फर्मेशनभन्दा यो फर्मेशन बढी सुरक्षित छ ।

जमल, घन्टाघरदेखि बुढानीलकण्ठसम्मको मूल सडकको दायाँबायाँ, सिंहदरबार,

डिल्लीबजार, त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल, मूलपानी, बौद्ध, गोकर्ण, ब्रम्हखेल, साँखु, भक्तपुरको पिखेल र खरिपाटीको दक्षिणतिरको भाग, तैकापुल लगायत क्षेत्रमा यस खालको माटो रहेको छ ।

चापागाउँ फर्मेशन
यो सिल्टी स्यान्डी ग्राभेल भएको फर्मेशन हो, जसमा कुनै कुनै ठाउँमा अलि ठूला ढुंगा पनि छन् । यसमा भार वहन क्षमता उच्च रहेको छ भने तरलीकृत हुने सम्भावना न्यून हुन्छ । त्यसैले यो भूकम्पीय दृष्टिले टोखा र गोकर्ण फर्मेशनभन्दा बढी सुरक्षित छ । तर, यस्तो क्षेत्र उपत्यकाकानिकै कम छ । थेचो, चापागाउँ, प्याङ्ग गाउँ, सुनाकोठी, खोकना सहितकाठाउँको यस खालको माटो रहेको छ ।

कोबगाँउ फर्मेशन
यसमा मसिनो बालुवा धेरै छ । कहींकहीं बलौटे माटो र ग्राभेल देखिन्छ । यसमा मध्यम खालको भार वहन क्षमता छ । तरलीकृत हुने अवस्था न्यूनदेखि मध्यम तहको छ । मसिनो बालुवाको पत्र बाक्लो भएको स्थानमा जमिन तरलीकृत हुने सम्भावना उच्च हुन्छ । ललितपुरको कोपगाउँ र त्यसवरिपरिको सीमित क्षेत्रमा मात्र

यस्तो भौगर्भिक संरचना छ ।
लुकुन्डोल फर्मेशन
यसमा केही बालुवा र केही माटो मिसिएको सिल्ट छ । ग्राभेल र माटो मिसिएको बालुवाका पत्रहरू पनि छन् । यसमा भार वहन क्षमता मध्यमदेखि उच्च छ भने तरलीकृत हुने अवस्था न्यून छ । भवन निर्माणको दृष्टिले चापागाउँ फर्मेशनभन्दा कम र गोकर्ण फर्मेशनभन्दा बढी सुरक्षित छ । सीतापाइला, भीमढुंगा, खोकना र बुङ्गमती सहितचोभारभन्दादक्षिणको बागमती नदीको पूर्वी फाँट, नख्खु खोलाको दायाँबायाँ यस्तो माटो र भौगर्भिक संरचना रहेका क्षेत्र हुन् ।
बेसल बोर्डर
माथिका सबै फर्मेशनभन्दा तलको फर्मेशन हो यो । यसमा ठूलूला चट्टानका टुक्राहरू एकापसमा जोडिएका र नजोडिएका दुवै खालका छन् । यसको भारवहन क्षमता उच्च र तरलीकृत हुने सम्भावना न्यून छ । तर, काठमाडौँ उपत्यकाभित्र यो फर्मेशन सहज उपलब्ध र पहुँचयोग्य छैन । मात्रा पनि थोरै छ । काठमाडौँ, ललितपुर र मकवानपुरको सीमा क्षेत्रको थोरै भूभागमा यो विशेषता पाइन्छ । उपत्यकाका मुख्य सहर र नगरोन्मुख क्षेत्रमा यस्तो भौगर्भिक विशेषता छैन ।

नेमकिपाका सभासदद्वारा पाँगा क्षेत्र निरीक्षण

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय सदस्य एवं सभासद प्रेम सुवाल तथा अनुराधा थापा मगरले बुधबार भूकम्पबाट प्रभावित कीर्तिपुर नपाको वडा नं. ९, १०, ११ र १२ पाँगा क्षेत्रको निरीक्षण गर्नुभयो ।

निरीक्षणको क्रममा प्रेम सुवालले भूकम्पीय क्षतिको विवरण, उद्धार कार्य र पुनःस्थापना सम्बन्धी अहिलेसम्म भएका कार्यबारे जानकारी लिनुभएको थियो ।

वहाँले राहतमाथि राजनीतिकरण भइरहेकोले वास्तविक पीडितसम्म राहत र उद्धार नपुग्नेमा सजग हुनुपर्ने बताउनु भयो । सरकार राहत बाँड्ने कार्यमा ढिला भएको सबै पीडितले आवाज उठाइरहेको सरकारलाई दवाव मुलक कार्यक्रम पनि तय गर्न पनि आग्रह गर्नुभयो ।

निरीक्षणको क्रममा

जनसेवा उच्च माविको पीडित परिवारसँग भेटघाट र जनसेवाका प्राचार्य नन्दकुमारी महर्जनसँग भेटघाट गर्नुभएको थियो ।

पाँगा निरीक्षणमा प्रशान्त महर्जन र विश्वअमर महर्जनले यहाँको अवस्थाबारे जानकारी दिनुभएको थियो ।

त्यसैगरी सभासद प्रेम सुवालले बिहीबार चन्द्रागिरी नगरपालिका अन्तर्गतका बलम्बु र केन्द्रीय सचिव सुनिल प्रजापतिले टोखा नगरपालिका र तारकेश्वर नपाको मनमैजु र गोगावु क्षेत्रमा भूकम्पबाट भएका क्षतिको निरीक्षण गर्नुभएको थियो ।

पूर्व वडा अध्यक्षले राहत बाँडे

कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं. ११ का पूर्व वडा अध्यक्ष अरुण डंगोलले आफ्नै व्यक्तिगत रूपले राहत बाँडेका छन् ।

मंगलबार वडा नं. ११ लखु महाबोको शिविर तलपोखरीमा दैनिक उपयोगी सामग्री (साबुन, टुथपेस्ट, ब्रस, रुमाल) को ब्याग भूकम्प पीडित परिवारलाई बाँडेका हुन् ।

राहत वितरणमा वडा नं. ११ का १४ भूकम्प पीडित परिवारहरू लाभान्वित भएका थिए ।

राहत हस्तान्तरण गरिदै

के तपाईं म्यूजिक सम्बन्धि तालिम लिन चाहानुहुन्छ ?

यदि चाहानुहुन्छ भने कीर्तिपुर-१५ नयाँबजार

शब्दिय बाणिज्य बैंकको ठीक अगाडि

ताल तन्त्र आर्ट एण्ड म्यूजिक एकेडेमीमा

सम्पर्क रश्मी योग्य एवं व्यवसायीक कलाकार बनीं

प्रशिक्षण दिने विषयहरू

गायन/हार्मोनियम

गीतार

तबला/मादल/डि-जिम्बे

बाँसुरी

सारंगी

श्वार्जलिन

आर्ट

नृत्य

विशेषताहरू :

& दक्ष एवं अनुभवी गुरुहरुबाट सैखान्तिक, व्यवहारिक एवं प्रयोगात्मक ज्ञान दिइने ।

& बालबालिकाहरुको लागि बिशेष कक्षाहरु सञ्चालन गरिने ।

& संगीत तथा नृत्य प्रशिक्षकहरु उत्पादन गरिने ।

& +२ तथा मास्टरको इलाहाबादबाट आस्ट्रिय संगीत तथा नृत्यमा परिक्षा दिने व्यवस्था मिलाइने ।

& छुट्टाछुटे कक्षा कोठाहरुको व्यवस्था भएको

सम्पर्क फोन नं. ९८५१००७८०५, ९८५१०८५८८६

भूकम्पमा मृत्यु हुनेको संख्या ८ हजार ७ सय नाघ्यो ४ लाख ६५ हजार ५३५ भौतिक संरचना क्षतिग्रस्त

काठमाडौं, जेठ २० । गत वैशाख १२ र २९ गतेको भूकम्पमा मृत्यु हुनेको संख्या ८ हजार ७ सय नाघेको छ । बुधबार विहान ११ बजेसम्मको विवरण अनुसार भूकम्प मृत्यु हुनेको संख्या ८ हजार ७०२ छ ।

मृतक ८ हजार ६७७ जनाको शव आफन्तलाई बुझाइ सकिएको प्रहरीले जनाएको छ । भूकम्पबाट ज्यान गुमाउनेहरूमा उपत्यकामा १ हजार ७२९, पूर्व क्षेत्रमा ५८, मध्य क्षेत्रमा ६ हजार ४५५, पश्चिम क्षेत्रमा ४५५ र

मध्यपश्चिम क्षेत्रमा २ जना रहेका छन् ।

भूकम्पमा २२ हजार ४९३ जना घाइते भएका छन् । घाइते हुनेहरूमा उपत्यकामा १३ हजार १७, पूर्वक्षेत्रमा ४५२, मध्य क्षेत्रमा ७ हजार ७४४, पश्चिम क्षेत्रमा १ हजार २४२, मध्यपश्चिम क्षेत्रमा ३६ र सुदूरपश्चिम क्षेत्रमा २ जना रहेका छन् । घाइतेमध्ये ४५८८ जना विभिन्न अस्पतालमा उपचाररत छन् ।

हालसम्म १८९ जना नेपाली नागरिक र ८० जना

विदेशी नागरिक बेपत्ता छन् ।

विनाशकारी भूकम्पबाट पूर्ण तथा आंशिक गरी ४ लाख ६९ हजार ५३९ भौतिक संरचनामा क्षति पुगेको छ । काठमाडौं उपत्यकामा ६७ हजार १८८ भौतिक संरचनामा क्षतिग्रस्त भएका छन् । यसैगरी पूर्व क्षेत्रमा ४५ हजार ९३०, मध्य क्षेत्रमा २ लाख ८६२, पश्चिम क्षेत्रमा १ लाख ४५ हजार ३२६, मध्यपश्चिम क्षेत्रमा १० हजार ८५ र सुदूरपश्चिम क्षेत्रमा १४८ भौतिक संरचनामा क्षति पुगेको छ ।

१ लाख लिन नाता प्रमाण अनिवार्य

वैशाख १२, १३ र २९ गतेको भूकम्पको कारण मृत्यु भएका परिवारलाई १ लाख रुपैयाँ राहत लिन नाता प्रमाण अनिवार्य पेश गर्नु पर्नेछ ।

कीर्तिपुरमा ४१ जना मृत्यु भएपनि १ लाख राहत प्रतिमृतकलाई १ लाख नदिई प्रति घरपरिवारलाई १ लाख दिने निर्देशिकामा उल्लेख गरेको छ ।

मृतकको काजक्रिया गर्न भने प्रतिमृतकको परिवारलाई ४० हजार राज्यले दिएको थियो ।

काजक्रियामा ४० हजार दिएर १ लाख पनि प्रति मृत्यु

परिवारलाई दिएर भूकम्पको पीडामा मलम लगाई दिनुपर्ने थियो ।

असार २ गतेबाट मलमास सुरु

प्रत्येक ३ वर्षमा आउने मलमास यसवर्ष असार २ गतेबाट मलमास सुरु हुँदैछ ।

मलमासको एक महिना मच्छेगाउँस्थित सेतो मच्छे नारायणको विशेष मेला लाग्दछ ।

मलमास सुरु भएपछि १ महिनासम्म कुनै पनि किसिमको पूजा, वाद्यवादन बजाउने तालिम संचालन गर्न नपाइने प्रचलन रहेको छ ।

भूकम्पले भत्केका घरमा निःशुल्क मिटर बक्स जडान गरिने

भूकम्पले भत्केका घरमा परेर नष्ट भएका बिजुली मिटर नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले निःशुल्क जडान गरी दिने तयारी गरेको छ ।

विद्युत् प्राधिकरण धादिङ्गले धादिङ्गका भूकम्पपीडित ग्राहकलाई राहतस्वरूप मिटर बक्स निःशुल्क दिने तयारी गरेको हो । प, ा र ि भ क तथ्याङ्कअनुसार अहिलेसम्म धादिङ्ग जिल्लामा एक सयवटा मिटर नष्ट भएको निवेदन परेका छन् ।

भूकम्पले घर भत्केर मिटर ध्वस्त भएका ग्राहकलाई राहतस्वरूप नयाँ मिटर जडान तथा मर्मतको सुविधा दिन लागिएको

प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक मुक्तेशराज काफ्लेले जानकारी दिए ।

घर भत्केका वा मिटरमा क्षति पुगेको ग्राहकलाई प्राधिकरणले तोकेको निकायबाट सिफारिस ल्याउनसमेत जिल्ला विद्युत् प्राधिकरणका प्रमुख मनोजकुमार भाले आग्रह गरे ।

अहिले एउटा मिटरको मूल्य एक हजार तीन सय ९० रुपैयाँ र जडान खर्च एक सय ९० रुपैयाँ पर्छ । यस्तै घर ध्वस्त भई पुनःमिटर जडान

गर्न नसक्ने ग्राहकलाई पुरानै कागजातकै आधारमा निःशुल्क मिटर जडान गरिने जनाएको छ ।

हामी नेपालीहरुमा जुनसुकै क्षेत्रमा पनि काम गरेर देखाउन सक्ने अवस्था छ र सफल पनि हुन सकिन्छ । नयाँ प्रविधि र नयाँ क्षेत्रहरुमा हामी जानैपर्छ । मुख्यतः हामीमा प्रतिबद्धता, लगनशीलता, आँट र साहस चाहिन्छ ।

नेपाल सरकार

सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय

सूचना विभाग

जाँड-रक्सी

को कुलत थाहै नदिई छुटाउन

टाड-कम्मरको दुःखाई निको पार्ने

घुँडाको दुःखाई निको पार्ने

मोटोपना तुरुन्तै घटाउन/बढाउन

चार्याँपोतो डण्डीफेर चाउरीपना

गर्भावस्थापछिको पेटको चिरा हटाउन

पुरुष यौन अजेजना बढाउन, लिङ्गको लम्बाई तथा मोटाई बढाउन

फिटनेस प्वाइन्ट ट्रेडिङ्ग

नेपाल टेलिकमको ठीक अपोजिट कीर्तिपुर

फोन नं. ४३३६७०१, ९८०३५०२२५९

यो कटिङ्ग लिएर आउनेलाई १०% छुट दिनेछ ।

साहित्य स्तम्भ

कविता

- अर्जुनप्रसाद खनाल

भूकम्पसँग लुकामारी

बच्चेदेखि खेलेको खेल
सबैले खेले हुन्छ
मज्जैले खेले हुन्छ
लुकामारीको खेल
मृत्युसँग खेल्ने
भूईँचालोको खेल ।

खेलको पुरा नाम भूईँचालोसँगको लुकामारी
खेलको प्रकृति अन्तर्राष्ट्रिय
हाल नेपालको राष्ट्रिय खेल
पक्ष नेपाल
प्रतिपक्ष महाभूकम्प
खेल हुने स्थान नेपाल भूखण्ड
समय र केन्द्रबिन्दु खुलेको छैन
रेफ्री राखिएको छैन ।

खेल सन्सनीपूर्ण छ
परिणामा जे पनि हुनसक्छ
खेल जोखिमपूर्ण छ
पक्षको खेलाडी मारिन सक्छन्
र पनि जित हाप्ने हो
मज्जाले खेले हुन्छ भूईँचालोसँगको खेल ।
खेलको समय छैन
प्रतिपक्ष चल्छ र खेल सुरु हुन्छ
नभए बन्द हुन्छ
र पनि जित हाप्ने हो
मज्जाले खेले हुन्छ भूईँचालोसँगको खेल ।

विना नियमको खेल
खेलको आफ्नै मज्जा छ,
पक्ष जहाँ जसरी बाँचे हुन्छ
प्रतिपक्ष जहाँ जसरी नाचे हुन्छ
र पनि जित हाप्ने हो
मज्जाले खेले हुन्छ भूईँचालोसँगको खेल ।
खेल अलि कडा छ
बाँच्नेले जित्छ
मर्नेले हाउँछ
घायल हुने यता न उता हुन्छ
र पनि जित हाप्ने हो
मज्जाले खेले हुन्छ भूईँचालोसँगको खेल ।

सृष्टि विनासको लागि होइन सिर्जनाको लागि हो
बाँच्न र बचाउन हाम्रा मन र हातहरू जुटेको बेला हो
सिर्जना गर्ने हात र मस्तिष्क रहेसम्म जित हाप्ने हो
मानवियता हार्नु हुँदैन
नेपालीले हार्न जानेकै छैन
जित सधैं पक्षको हो, प्रतिपक्ष सधैं प्रतिपक्ष नै हो
बिचरो प्रतिपक्ष कहिले आउँछ, कहिले जान्छ,
अब हामीले बाई-बाई गर्ने हो ।

नेमकिपाका.....

घर भत्काउने, बस्न अयोग्य घर
भत्काउने, माटो पन्छाउने र
घरभित्रका सामान निकाल्ने कार्य
समेत गरी उद्धार गरेको थियो ।

विहान ७:३० बजेदेखि
४:०० बजेसम्म उद्धार टोलीले
स्थानीयसँग मिलेर उद्धार कार्यमा
लागेको थियो ।

स्मरणीय छ,
नेमकिपाका केन्द्रीय युवा विद्यार्थी
स्वयंसेवक टोलीले भूकम्पपछि
विभिन्न क्षेत्रमा उद्धार गर्दै
आइरहेका छन् भने काठमाडौं
जिल्लामा पनि छुट्टै युवा विद्यार्थी
स्वयंसेवक टोली गठन गरी
खटाएको थियो ।

कीर्तिपुर नपामा.....

वडा नं. ११ मा ४६ जना पीडित
परिवारलाई नगद १५ हजार रुपैयाँ
लाखी डबलीमा नपाका प्रमुख नुरहरी
खतिवडाले प्रदान गर्नुभयो ।

वडा नं. ११ मा
सोमबार र मंगलबार २ दिन १९४
जना पूर्ण क्षति भएका पीडित
परिवारलाई परिचयपत्र बाँडेको
थियो । त्यसैगरी बिहीबार वडा
नं. १५ मा १६० जनालाई नपाका
प्रमुखबाट नगद हस्तान्तरण
गरिएको थियो ।

बालकुमारी बचतद्वारा राहत प्रदान

द एभरेष्ट नेपाली इन्डियन
इन्डियन रेष्टुराँ बेलायतको
सहयोगार्थ र द एभरेष्ट नेपालीज
रेष्टुरेन्टको प्रायोजनमा भूकम्प
पीडित कीर्तिपुर नपा वडा नं. १६
को लागि पठाएको राहत सामग्री
बालकुमारी बचत तथा ऋण
सहकारी संस्था लि.को
व्यवस्थापनमा प्रदान गरियो ।

त्यस क्षेत्रमा ५५ जना
पीडितलाई एक बोरा चामल प्रदान
गरिएको थियो ।

त्यसैगरी भूकम्पबाट
निधन भएका सार्थक मालाकार र
सिद्धार्थ राज श्रेष्ठलगायत देशभरका
सम्पूर्ण मृतकप्रति १ मिनेट मौन
धारण गरी श्रद्धाञ्जली व्यक्त गरेको
थियो भने उपस्थित सबै मिलेर
सामूहिक रुपमा शान्ति दीप
प्रज्ज्वलन पनि गरिएको थियो ।
कार्यक्रममा विपद्
व्यवस्थापनका सक्रिय गौतम महर्जनले
श्रद्धासमन व्यक्त गर्दै विपद्मा नआत्तिन
अनुरोध गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा मृत
परिवारको तर्फबाट निभा श्रेष्ठले र
राजु महर्जनले पनि बोल्नुका साथै
घाइतेहरुको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको
पनि कामना गरिएको थियो ।

देवढोकामा डा. विकाशानन्दको मनोशिक्षा

भूकम्प र त्यसपछिको
पराकम्पनले त्रसित बनेका
नागरिकको मनोबल बढाउन जेठ
१९ गते मनोवैज्ञानिक
डा.विकाशानन्दको प्रवचन कार्य
भयो ।

सामुदायिक विपद्
व्यवस्थापन समिति वडा नं. २ को
आयोजनामा देवढोकास्थित भलिबल
खेल मैदानमा भएको प्रवचन
कार्यक्रममा प्रमुख प्रवचक
विकाशानन्दले भूकम्प प्राकृतिक
प्रकोप हो । यसको सामना मनोबल
बृद्धिले मात्र हुन्छ भन्नुभयो ।

प्रकोप भइसकेको छ,
मेरो परिवार गुम्यो, घर भत्क्यो
भनेर चिन्ता लिनु नहुने, चिन्ताले
समस्या समाधानको, विपद्
सामनाको मनोबल उच्च पार्नु पर्दछ
भन्दै अब नेपाल बनाउने दिन
आएको छ भन्नुभयो ।

भारतको गुजरात र
इन्डोनेसिया भूकम्पपछि विकास

भएको स्मरण गर्दै अब यो समयमा
बामपन्थी, दक्षिणपन्थी र
अवसरवादी राजनीति भन्दा पनि
पुनःनिर्माणको लागि विकासको
राजनीति गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

वहाँले प्रवचनमा पुग्नु
भएका पीडित नागरिकलाई
सान्त्वना दिदै टोलेर नबस्न, भोकै
नबस्न पनि अनुरोध गर्दै मनोबल
बृद्धि गर्न योगका विभिन्न
आशनहरु पनि सिकाउनुभयो ।

कार्यक्रममा पीडितका
आवाजलाई समाधान गर्न तरिका
पनि सिकाउनु भएको थियो ।

हार्दिक समवेदना

जन्मः
वि.सं. २०१२ मंसिर

स्वर्गारोहणः
वि.सं. २०७२/०२/१२

स्व. रुपा महर्जन

यस विद्यालयमा अध्ययनरत गृहिणी **रुपा महर्जन**को
यही जेठ १२ गते असामयिक निधन भएकोमा गहिरो दुःख व्यक्त गर्दै
हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।

यस दुःखद् घडीमा आज ११ औं दिनको पुन्यतिथिमा शोक सन्तप्त परिवारजनप्रति
हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

कीर्तिपुर गृहिणी महिला विद्यालय

समल, कीर्तिपुर - ६

फिफा अध्यक्ष ब्लाटरद्वारा राजीनामा

२० जेठ, काठमाडौं । फुटबलको नियमनकारी निकाय फिफाको अध्यक्षमा निर्वाचित भएको पाँच दिनपछि सेप ब्लाटरले राजीनामा दिएका छन् ।

गत साता भ्रष्टाचारको आरोपमा फिफाका सात उच्च अधिकार पक्राउ गरेपछि भएको चुनावमा ब्लाटर पाँचौ पटक अध्यक्षमा विजयी भएका थिए । चुनावअघि उनलाई राजीनामा दिन गरिएको आग्रह समेत अस्वीकार गरेका थिए ।

तर, भ्रष्टाचारको आरोपमा उनीमाथि समेत छानविन भइरहेको खबर आएपछि ब्लाटरले राजीनामा दिएका छन् । साथै उनले

छिटो नयाँ अध्यक्ष चयन गर्न फिफा कांग्रेसलाई आग्रह समेत गरेका छन् ।

७९ वर्षका ब्लाटर सन् १९९८ देखि फिफा अध्यक्ष रहँदै आएका थिए । ब्लाटरले एशियाली अफ्रिकी देशमा फुटबललाई बढवा दिन निकै खर्च गरेका थिए र यसका लागि उनको निकै प्रसंसा समेत भएको थियो ।

कयौँ अफ्रिकी देशमा मैदान बन्यो । तर, त्यसमा भ्रष्टाचारको पनि आशंका गरिएको छ ।

भ्रष्टाचारको स्क्र्याण्डलमा फसेको फिफा अहिले निकै कठिन अवस्थामा छ ।

भाडामा बस्नेहरूको लगत संकलन गर्न विशेष समितिको निर्देशन

काठमाडौं । संसदको राष्ट्रिय विपद् व्यवस्थापन, अनुगमन तथा निर्देशन विशेष समितिले भूकम्प प्रभावित जिल्लामा घर भाडामा बस्नेहरूको लगत संकलन गर्न सरकारलाई निर्देशन दिएको छ ।

समितिको बुधबार बसेको बैठले भाडामा बस्ने व्यक्ति, परिवार तथा घर वा कोठा भाडामा लिएर विभिन्न व्यवसाय गर्नेहरूको यथार्थ विवरण सम्बन्धित निकायबाट संकलन गर्न निर्देशन दिएको छ । यो काम अविलम्ब गर्न र त्यसको विवरण समितिलाई उपलब्ध गराउन भनिएको छ ।

भूकम्प प्रभावित जिल्लाहरूको स्थलगत अध्ययनमा गएको संसदीय टोलीले घर भाडामा लिएर विभिन्न प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्ने र भाडामा बस्ने व्यक्तिको विवरण नभएको र राहत वितरणमा समेत समस्या भएको प्रतिवेदन बुझाएको थियो ।

सभामुख सुवासचन्द्र नेम्बाङ्ग सभापति रहेको अनुगमन

तथा निर्देशन विशेष समितिले केही बस्तीहरू सार्नु पर्ने देखिएको भन्दै कुन-कुन जिल्लाका कुन बस्ती बसोबास गर्न नसकिने अवस्थामा छ र त्यसका मानिसहरूलाई व्यवस्थापन गर्ने योजना सात दिन भित्र उपलब्ध गराउन भनेको छ ।

यस्तै भूकम्प पीडित परिवारलाई अस्थायी आवासका लागि दिइने १५ हजार सात दिनभित्र दिन निर्देशन दिएको छ । साथै समितिको जेठ १३ को निर्णय अनुसार थप ३५ हजार दिन सरकारले के गरिरहेको छ भन्ने प्रगति विवरण पाँच दिनभित्र उपलब्ध गराउन सरकारलाई भनेको छ ।

संसदीय विशेष समितिले पीडितलाई राहत वितरण सन्तोषजनक नभएको भन्दै ध्यानाकर्षण गएको छ । प्रभावित जिल्लामा आवश्यक र औचित्यपूर्ण राहत सामाग्री पाँच दिनभित्र वितरण गरी त्यक्तिको विवरण समितिलाई उपलब्ध गराउन सरकारलाई निर्देशन दिएको छ ।

पाँगा गढ पर्खालभित्र बस्तीको पूर्जा दिने तयारी

पाँगा क्षेत्रभित्र साविक बालकुमारी गाविस र विष्णुदेवी गाविसको गढ पर्खालभित्र बस्तीको जग्गाको नापी भएको वर्ष दिन भइसक्यो ।

मालपोट कार्यालय, नापी विभागले आलताल गरी लम्बेतान गरिएको सो कार्य अब भूकम्पको कारण पुनः तलिएको छ ।

भूकम्पबाट प्रभावित गाउँ, नगरका पीडित जनतालाई बैंक मार्फत् सस्तो

ब्याजमा ऋण उपलब्ध गराउने निर्णयसँगै जग्गा धितो राख्नुपर्ने प्रावधान भएपछि अब पूर्जा दिन तमिसिएको हो ।

पाँगा वडा नं. १० स्थित लाछी नास घः भवनमा कार्यालय राखी संचालित मालपोत कार्यालयका टोलीले अब बालकुमारी गाविस अन्तर्गतका नयाँ नापी अनुसार पूर्जा दिन लागेको हो । आवश्यक नक्सा मिलाउने कार्य सकिनासाथ पूर्जा दिने तयारीमा छन् ।

३० वर्ष अगावै पहिलो बच्चा नजन्माए निसन्तानको खतरा

महिलाहरूले ३० वर्षको उमेर अगाडि नै पहिलो बच्चा जन्माउनुपर्ने र ३० कटेपछि मात्र बच्चा जन्माउने प्रयास गरेमा गर्भ नै नरहने खतरा हुने चेतावनी प्रजनन विज्ञले दिएका छन् ।

बेलायती महिला तथा यौनरोग विशेषज्ञ तथा प्राध्यापक गिता नार्गन्डले पहिलो बच्चा जन्माउनका लागि महिलाहरूले ढिलो गर्न नहुने र ३० वर्ष कटेपछि मात्र पहिलो बच्चा जन्माउने सोच बनाएका महिलाहरूमा कहिल्यैपनि बच्चा नहुने खतरा रहनसक्ने बताएकी हुन् ।

बेलायती शिक्षा मन्त्री निकी मोगानलाई लेखेको पत्रमा विशेषज्ञ गिताले ढिलो बच्चा जन्माउँदा उत्पन्न हुनसक्ने खतराका विषयमा किशोरीहरूलाई स्कूलमा शिक्षा प्रदान गर्न समेत माग गरेकी छिन् ।

पछिल्लो समय बच्चा जन्माउन ढिला गरेकै कारण महिलाहरूमा सन्तानलाभ नहुने समस्या बढ्दै गएको हुँदा प्रजनन शिक्षालाई राष्ट्रिय पाठ्यक्रममै समावेश गर्नुपर्ने उनको माग छ ।

पछिल्लो समयमा महिलाहरूको गर्भाधारणको विषय राष्ट्रिय स्वास्थ्य सेवाका लागि निकै महँगो तथा अनावश्यक भारको रूपमा थपिँदै गएको भन्दै उनले पहिलो बच्चा जन्माउन ढिला गरेका महिलाहरूले टेस्टट्युब प्रविधिबाट गर्भाधारण गर्ने प्रक्रिया बढ्दै जाँदा त्यसले ठूलो मात्रामा व्ययभार थपिएको बताइन् ।

बच्चा जन्माउन चाहने महिलाहरूले ३० वर्ष भित्रैमा गर्भाधारण गर्नु आवश्यक रहेको भन्दै उनले महिलाको उमेर

छिपिँदै गर्दा गर्भाधारण गर्ने क्षमतामा पनि गिरावट आउने र प्रजनन स्वास्थ्य पनि कमजोर हुँदै जाने बताएकी छिन् ।

महिलाले ३० अघि नै बच्चा जन्माउने प्रयास गरेमा प्रजनन सम्बन्धमा देखिएका समस्याहरूको निदान समयमै हुने र बच्चा नै नरहने जोखिम नहुने उनको भनाइ छ । तर ३० कटेपछि मात्र गर्भाधारण गर्ने सोच बनाउँदा यदि गर्भाधारण नभएमा त्यसको उपचार कठिन बन्ने तथा ढिलो हुने उनको तर्क छ । ३५ वर्षमा

मात्र पहिलो बच्चा जन्माउने प्रयास गर्ने महिलामा गर्भाधारणमा समस्या देखिएमा डाक्टरहरूले उनको रोग पत्ता लगाएर उपचार गर्दा गर्दै उनको प्रजनन उमेर ढल्किसकेको हुने र त्यसबाट गर्भ नै नरहने जोखिम हुने उनको भनाइ छ ।

लण्डनस्थित सेन्ट जर्ज हस्पिटलकी प्रजनन चिकित्सा सम्बन्धि प्रमुख विशेषज्ञका साथै क्रियट फर्टिलिटी क्लिनिककी मेडिकल डाइरेक्टर समेत रहेकी गिताले उमेर ढल्केका महिलाहरूमा प्रजनन सम्बन्धि अत्यन्तै जटिल समस्याहरू देखा पर्ने भएकाले त्यसको उपचार कम मात्र सफल हुने र बढि महँगो पनि हुने बताइन् ।

३५ वर्ष पछ्याडि तथा ४० वर्ष कटेका महिलाहरूको डिम्बको संख्या तथा गुणस्तरमै समस्या देखिने भन्दै उनले टेस्टट्युब प्रविधिबाट गर्भाधारण गर्न सकिने भएपनि पाठेघरमा कम रक्तसंचार हुने भएकाले गर्भको बच्चाको स्वास्थ्य नाजुक हुने जोखिम रहने उनको भनाइ छ ।

चीनमा सार्वजनिक स्थानमा धूम्रपान गर्न प्रतिवन्ध

काठमाडौं । चीनले राजधानी बेइजिङमा सार्वजनिक स्थानमा धूम्रपान गर्न प्रतिवन्ध लगाएको छ । चीनमा धूम्रपानमा यसअघि पनि प्रतिवन्ध लगाइए पनि प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन नभएपछि कानुन संसोधन गरेर थप कडाइ गरिएको हो ।

कानुन उल्लंघन

गर्नेलाई २ सय युआनसम्म जरिवाना हुने चिनियाँ समाचार संस्था सिन्हुवाले जनाएको छ ।

कानुन कार्यान्वयनका लागि हजारौँ अधिकारीहरूलाई परिचालन गरिने छ । चीनमा करिब ३० करोड जनाले धूम्रपान गर्ने अनुमान छ ।

इन्द्रायणी प्रा.वि. मा मुखको हेरचाह सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम सम्पन्न

२०७२ साल बैशाख १२ गते गएको महाभूकम्पपछि जेठ १७ गतेदेखि विद्यालय संचालन भएपछि कीर्तिपुरका सरकारी तथा सामुदायिक विद्यालयका कक्षा ५ सम्मका विद्यार्थीहरूलाई लक्षित गरी रुद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठानको पहलमा मुखको हेरचाह सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने जानकारी प्रतिष्ठानका अध्यक्ष रबिन्द्र बहादुर प्रधानले जानकारी गराउनु भयो ।

उक्त कार्यक्रमको पहिलो कार्यक्रम रुद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठान तथा भूकम्प पीडित राहत कार्यक्रम (Earthquake Victims Relief Program) को संयुक्त आयोजनामा इन्द्रायणी

प्राथमिक विद्यालय देवढोका कीर्तिपुरमा मुखको हेरचाह सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम सम्पन्न भयो । उक्त कार्यक्रममा Nepalese Army Institute of Health Science College of Medicine का प्रकाश पौडेलले हात धुने तरिका तथा मुखको हेरचाह गर्ने तरिकाबारे विद्यार्थीहरूलाई जानकारी गराउनु भयो ।

उक्त कार्यक्रममा रुद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठानका अध्यक्ष रबिन्द्र बहादुर प्रधान, सदस्य मनोज प्रधान तथा Nepalese Army Institute of Health Science College of Medicine का प्रकाश पौडेल तथा राजेश रायमाझीले

विद्यार्थीहरूलाई ब्रस, टुथपेष्ट, साबुन, नेल कटर, रुमाल वितरण गर्ने काम सम्पन्न भयो ।

उक्त कार्यक्रममा विद्यालयका शिक्षक शिक्षिकाहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

तेस्रो निःशुल्क फिजियोथेरापी तथा स्वास्थ्य परामर्श शिविर सम्पन्न

२०७२ साल बैशाख १२ गते गएको महाभूकम्पबाट दुर्घटनामा परी शरीरको विभिन्न भागमा समस्या भएका, हाड भाँचेको, जोर्नी खुस्केको, नशा च्यापिएको, भ्रमभ्रमाएको, ढाड दुखेको, मनोसामाजिक तथा उच्च रक्तचापबाट पीडित व्यक्तिहरूको लागि निःशुल्क फिजियोथेरापी तथा स्वास्थ्य परामर्श दिँदै आइरहेका छन् । जनसेवा उच्च मा. वि. पाँगामा बैशाख २७ गते र कामीटार, गुठ, वल्ड क्याफे हाउसमा जेठ ९ गते फिजियोथेरापी शिविरको आयोजना गरियो । पाँगामा गरिएको शिविरमा जम्मा ११९ जनाले स्वास्थ्य लाभ

गरेका थिए भने कामीटारमा आयोजना गरिएको शिविरमा जम्मा ८० जनाले स्वास्थ्य लाभ गरेका थिए । २०७२ जेठ १७ गते शिशु स्याहार केन्द्र, वडा नं १ कार्यालय परिसरमा फिजियोथेरापी शिविर सम्पन्न गरियो । उक्त शिविर बिहान ११ बजे देखि दिउँसो ४ बजेसम्म चलाउने कार्यक्रम रहेकोमा शिविरमा पीडित मानिसहरूको अत्यधिक उपस्थिति रहेकोले बेलुका ८:३० बजे सम्म शिविर चलाउनु परेको रुद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठानका अध्यक्ष रबिन्द्र बहादुरले बताउनु भयो । उक्त शिविरमा जम्मा

१३५ जनाले स्वास्थ्य लाभ गरेका थिए । हालसम्म गरेका शिविरहरूमा ढाड दुखेका बिरामीहरूको उपस्थिति अत्यधिक रहेको थियो । लायकुमा सम्पन्न शिविरका आयोजकहरूमा रुद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठान (लायकु, कीर्तिपुर), अपाङ्ग सरोकार समूह, (कीर्तिपुर), अटिजम केयर नेपाल सोसाइटी, गैरीधारा, काठमाडौं, जनचेतना पुस्तकालय (चिलचो, कीर्तिपुर), B & B Inc.

(Kathmandu) रहेका थिए । स्थानिय सहयोगी संस्थाहरूमा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका समिति (वडा नं. १, २, ३, ४) र लायकू टोल सुधार समिति रहेका थिए ।

